Política | | Actualitzat el 27/05/2021 a les 09:29

El Suprem s'oposa a concedir l'indult als presos polítics

L'alt tribunal trasllada l'informe sobre el perdó al govern espanyol, que ja té tots els ingredients per prendre una decisió

Els presos a la sortida de Lledoners | Josep M Montaner

El Tribunal Suprem ha traslladat avui el seu posicionament sobre l'indult dels presos polítics al govern espanyol. Tal com es preveia, l'alt tribunal, que va condemnar els líders de l'1-O a penes d'entre nou i tretze anys de presó pels delictes de sedició i malversació, s'ha oposat a concedir-los el perdó. L'informe del Suprem és preceptiu però no vinculant i recull les opinions de la Fiscalia, que s'hi va mostrar en contra, i de l'Advocacia de l'Estat, que no es va pronunciar. Els presos, que reclamen l'amnistia, van plantar Manuel Marchena i no van voler posicionar-se. La qüestió arriba ara al Ministeri de Justícia, que ho haurà de traslladar al consell de ministres perquè prengui una decisió.

L'informe, de 21 pàgines, rebutja "qualsevol forma d'indult -total o parcial- als 12 condemnats" pel Suprem i argumenta que no han mostrat penediment. Aquest element no és obligatori, segons la llei de l'indult. Els magistrats consideren que no hi ha raons de justícia, equitat i utilitat pública que justifiquin la concessió d'aquesta mesura de gràcia. En la mateixa línia, asseguren que la sentència del Suprem no vulnera els principis de proporcionalitat de les penes imposades -d'entre nou i tretze anys de presó-, tot i que alguns magistrats del Tribunal Constitucional (TC) no ho veuen igual i han alertat de possibles vulneracions. A més, també critica que les peticions d'indult "desenfoquen" el sentit d'aquesta mesura de gràcia i pretén que el govern corregeixi una sentència judicial.

El ponent de l'informe ha estat el president de la sala segona i ponent també de la sentència de l'1-O, Manuel Marchena. Diu que els arguments per demanar l'indult perden qualsevol justificació quan els dirigents independentistes "es presenten coma presos polítics" i no com a autors d'una mobilització "encaminada a subvertir unilateralment l'ordre constitucional". Afegeix també que la pena deixa de ser necessària quan "ha complert la seva finalitat que legitima la imposició" i recorda que en una societat pluralista no es poden trencar les bases de la convivència "fruit d'una decisió unilateral amb el suport d'una mobilització enganyosa d'una ciutadania a la qual irresponsablement se l'empeny a construir un nou Estat que existeix només en la imaginació dels seus promotors".

[noticiadiari]2/219792[/noticiadiari]

Les paraules de Cuixart, "antidemocràtiques"

El Suprem fa especial referència a Jordi Cuixart en l'informe. Concretament s'agafa al lema "ho tornarem a fer", que el president d'Òmnium ha repetit diverses vegades, i també al posicionament que va enviar a la sala segona fa uns dies rebutjant l'indult perquè no havia comès cap delicte. "Aquestes paraules són la millor expressió de les raons per les quals l'indult es presenta com una solució inacceptable per a l'anticipada extinció de la responsabilitat. De fet, expressen una actitud antidemocràtica", diu l'informe, que acusa Cuixart de sentir-se "autoritzat a fer saltar pels aires les bases de la convivència, a convertir en ineficaces les resolucions judicials d'un territori i a vulnerar els drets fonamentals d'aquells que no comparteixen els seus principis o la seva consciència individual".

L'informe parla també de l'amnistia plantejada per Cuixart i Òmnium, i que aglutina bona part de l'independentisme. El Suprem evita valorar la constitucionalitat de la proposta, però diu que plantejar-ho suposa "prescindir d'una ensenyança històrica que evidencia que les lleis d'amnistia han estat utilitzades pels règims dictatorials per esborrar gravíssims delictes contra les persones i els seus drets fonamentals". En aquest sentit, afegeix la sala, les amnisties van servir per "ocultar delictes el perdó i la impunitat dels quals es va pretendre disfressar mitjançant eufemismes de lleis de punt i final que van haver de ser neutralitzades, precisament, pels tribunals". Així, diu Marchena, per a la sala és difícil entendre aquesta "preferència incondicional" per un instrument jurídic que com l'amnistia i, en canvi, el rebuig frontal a l'indult.

El vicepresident d'Òmnium, Marcel Mauri, ha carregat contra el Suprem i ha dit que és un tribunal "polític que fa venjança", i que té unes arrels "profundament antidemocràtiques". Òmnium, de fet, inclourà l'informe del Suprem en l'informe que enviaran al Tribunal Europeu dels Drets Humans (TEDH) per evidenciar que és un tribunal "polític". Mauri també ha dit que no es creu "res" de Pedro Sánchez sobre els indults i ha tornat a reclamar l'amnistia.

Crítiques a la Generalitat

També hi ha retrets a la Generalitat i concretament a l'administració penitenciària, que depèn del Departament de Justícia, fins ara pilotat per Ester Capella. El Suprem considera que ha "entorpit" el compliment de la pena. "Des del primer moment del compliment de la pena i en l'elaboració dels informes units a l'expedient, sota una aparença de valoració diferenciada, ha unificat de manera tossuda el règim i tractament dels presos del procés sense atendre a l'evolució personal i individualitzada de cada un d'ells". Fa referencia a la concessió del tercer grau i a l'aplicació de l'article 100.2. El criteri de la Generalitat, diuen els jutges, "dista dels requeriments legals" i ha hagut de ser "corregit una vegada i una altra" per la sala. Això, diu Marchena, ha dificultat el compliment de la pena i ha "alimentat la ficció d'un subjecte col·lectiu que seria titular del dret a la progressió de grau i, ara, de l'indult".

Mancances formals, possible via per l'anul·lació

L'informe de Marchena també planteja un element important quan fa referència a la negativa dels presos a posicionar-se sobre els indults. Això, segons el Suprem, podria ser una mancança

formal que podria arribar a justificar una anul·lació de l'indult, per part de la sala tercera, en cas que hi hagués recursos. "Aquest trasllat als condemnats era un tràmit indispensable imposat a la pròpia llei", diu l'informe. I afegeix que el "silenci" dels condemnats -cap d'ells va respondre excepte Cuixart i Santi Vila- "priva la sala de la valoració d'elements decisius per fonamentar l'informe".

L'advertència, però, és clara: més enllà d'això, la no respota dels presos, diu Marchena, "obliga a una interpretació flexible que no vegi en aquesta falta un impediment formal que suggereixi el tancment de l'expediment". Un dels motius pels quals el Suprem -la sala tercera- pot tombar un indult és per errors de forma, però també per manca de fonament en la decisió per part del govern espanyol

[noticiadiari]2/219615[/noticiadiari]
Els presos, en mans de Sánchez

Els indults es van començar a tramitar al setembre però han quedat bloquejats fins ara al Suprem. L'alt tribunal no ha tingut pressa i malgrat que el govern espanyol ha demanat "respecte" per als tempos de l'estat de drets, no són poques les veus que han vist intencionalitat política en el retard d'aquest informe. Les eleccions catalanes del febrer i les de la comunitat de Madrid, ara fa poques setmanes, han condicionat els terminis del Suprem. El posicionament de la sala penal contrari al perdó era esperable, tenint en compte que fins ara sempre que s'ha hagut de pronunciar sobre la possibilitat de flexibilitzar la condemna dels presos -amb l'article 100.2 o amb el tercer grau- s'hi ha oposat.

La qüestió passa ara sobre la taula del govern espanyol on el criteri no és unànime. Un dels socis, Podem, veu bé la concessió del perdó. Al PSOE, les posicions són diverses i la patacada a Madrid pot endurir la seva posició. Aquests últims dies Sánchez ha aplanat el terreny per concedir-los, assegurant que es guiaria pel principi de "concòrdia" per prendre una decisió. El president del Suprem l'ha advertit que "quan no hi ha concòrdia" és difícil acceptar un indult. La sala tercera de l'alt tribunal té l'última paraula i, malgrat que el marge és limitat, pot anul·lar la concessió del perdó.

La pressió del PP -que maniobra per evitar que es pugui concedir l'indult als condemnats per sedició- i Vox és total. En cas que Pedro Sànchez accepti concedir l'indult, hi haurà recursos contra aquesta decisió a la sala tercera del Suprem, que podria arribar a tombar-la si no s'han respectat els requisits formals o l'indult no està ben motivat. El recurs està molt limitat, però ha passat més d'una vegada que l'alt tribunal hagi tombat mesures de gràcia atorgades pels diversos governs espanyols.

Les altres opcions, aturades

Mentrestant, els presos fa setmanes que han tornat al segon grau ordinari després que els jutjats de vigilància penitenciària tombessin el tercer grau que van obtenir poc abans de la campanya electoral del 14-F. Ara com ara, a l'espera d'una nova revisió a l'estiu, només poden sortir per la via de permisos ordinaris perquè ja han complert una quarta part de la condemna. A l'octubre, els Jordis farà quatre anys que són a la presó. Els presos no han demanat l'indult, ho han fet terceres persones. Alguns d'ells, com Dolors Bassa, no el veuen malament. D'altres, com Jordi Cuixart, s'hi oposen frontalment.

Tots coincideixen que la millor fórmula per sortir de la presó és l'amnistia, una via que no té recorregut perquè les majories al Congrés ho fan impossible. El PSOE no ha tingut problemes per alinear-se amb l'extrema dreta en contra d'aquesta opció, que té el suport de la immensa majoria de l'independentisme. L'altra opció és la reforma del codi penal, impulsada pels comuns i amb l'aval d'alguns magistrats del Tribunal Constitucional (TC), però que ara com ara no té calendari malgrat que el PSOE va arribar a dir que s'abordaria abans d'acabar l'any passat.

Informe del Suprem sobre els indults by edicio naciodigital on Scribd